
Kazalo

Prvi del

Načelo vzajemnega priznavanja v kazenskih zadevah

1. KRATKA ZGODOVINA KAZENSKEGA PRAVA EU	15
<i>Katja Šugman Stubbs</i>	
1.1. Začetki	15
1.2. Zgodovinski pregled po 11. septembru 2001	20
1.3. Kritika Okvirnega sklepa o evropskem nalogu za prijetje in predajo	23
1.4. Okvirni sklep o ENPP in človekove pravice	25
2. O EVROPSKEM NALOGU ZA PRIJETJE IN PREDAJO . . .	27
<i>Katja Šugman Stubbs</i>	
2.1. Kaj je ENPP	28
2.1.1. Cilj uvedbe ENPP	28
2.1.2. Terminološki problem	29
2.2. Slovenska zakonodaja	29
2.3. Postopek predaje	30
2.3.1. Postopek predaje po Okvirnem sklepu	30
2.3.2. Postopek predaje po Zakonu o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (ZSKZDČEU)	31
2.3.2.1. Postopek izvrševanja ENPP – Slovenija kot izvršitvena država	31
2.3.2.2. Sodna kontrola ENPP	33
2.3.2.3. Pravice zahtevane osebe	34
2.3.2.4. Pripor	35
2.3.2.5. Postopek po privedbi	35

2.3.2.6.	Predaja	37
2.3.2.7.	Roki za odločanje o predaji	37
2.3.3.	Potek postopka pri odreditvi ENPP – Slovenija kot odreditvena država	38
3.	PRAVNI VIRI V POSTOPKIH ODLOČANJA O EVROPSKEM NALOGU ZA PRIJETJE IN PREDAJO: OKVIRNI SKLEP IN EVROPSKA KONVENCIJA O ČLOVEKOVIH PRAVICAH	40
	<i>Primož Gorkič</i>	
3.1.	Uvod: opredelitev problema	40
3.2.	Okvirni sklep 2002/585/JHA Sveta Evropske unije z dne 13. 6. 2002 o Evropskem nalogu za prijetje in predajo.	41
3.2.1.	Temeljne značilnosti Okvirnega sklepa kot pravnega akta EU	41
3.2.1.1.	Namen	44
3.2.1.2.	Obvezujoč pravni akt in neposredna uporaba	44
3.2.1.3.	Prednost pred nacionalnim pravom.	45
3.2.1.4.	Neposredni učinek	47
3.2.2.	Preambula Okvirnega sklepa o ENPP	48
3.2.2.1.	Vsebina preambule	48
3.2.2.2.	Pomen	49
3.3.	Evropska konvencija o človekovih pravicah	50
3.3.1.	Evropska konvencija o človekovih pravicah in Listina o temeljnih pravicah Evropske unije.	51
3.3.2.	Procesna jamstva zahtevane osebe	52
3.3.3.	Kršitev pravice do poštenega sojenja kot razlog za zavrnitev izvršitve ENPP	54
3.4.	Sklep	57
4.	ODLOČITEV SODIŠČA EVROPSKIH SKUPNOSTI O EVROPSKEM NALOGU ZA PRIJETJE IN PREDAJO	57
	<i>Katja Šugman Stubbs</i>	
4.1.	Sodba	57
4.2.	Komentar.	61

5. PREDAJA IN VROČITEV – PODOBNOSTI IN RAZLIKE ..	63
<i>Zvonko Fišer</i>	
5.1. Uvod	63
5.2. Mednarodna pravna pomoč ali kvalitativno drugačna oblika delovanja	64
5.3. Vloga tožilca v postopku predaje	67

Drugi del

Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije

Komentar členov, ki se nanašajo na ENPP

Katja Šugman Stubbs, Primož Gorkič

I. del: TEMELJNE DOLOČBE	71
Vsebina zakona (1. člen)	71
Uporaba tega zakona in drugih predpisov (2. člen)	73
Načelo vzajemnega priznavanja (3. člen)	78
Načelo specialnosti (4. člen)	79
Načelo učinkovite pomoči (5. člen)	81
Načelo hitrosti postopka (6. člen)	83
Pomen izrazov (7. člen)	83
II. del: POSTOPEK ZA PRIJETJE IN PREDAJO MED DRŽAVAMI ČLANICAMI	85
1. poglavje: Splošne določbe	85
Dopustnost izvršitve naloga v Republiki Sloveniji (8. člen)	85
Razlogi za zavrnitev predaje zahtevane osebe (9. člen)	95
Fakultativni razlogi za zavrnitev predaje zahtevane osebe (10. člen)	102
Zagotovila (11. člen)	105
Stroški (12. člen)	108
2. poglavje: Postopek odločanja o izvršitvi naloga	108
Pristojnost (13. člen)	108
Občevanje pristojnih organov (14. člen)	110
Jezik (15. člen)	112
Pravice zahtevane osebe (16. člen)	112

Začetek postopka (17. člen)	114
Pravni pouk zahtevani osebi in privedba (18. člen)	118
Zaslišanje zahtevane osebe (19. člen)	119
Narok za odločitev o predaji (20. člen)	122
Odločitev o predaji s soglasjem (21. člen)	124
Odločitev o predaji brez soglasja (22. člen)	126
Pripor (23. člen)	131
Zaseg predmetov in začasno zavarovanje zahtevka za odvzem premoženjske koristi (24. člen)	140
Roki za odločitev o predaji zahtevane osebe (25. člen)	141
Zaslišanje ali začasna premestitev zahtevane osebe med postopkom za predajo (26. člen)	142
Imuniteta (27. člen)	143
Predaja izročene osebe (28. člen)	144
3. poglavje: Odločitev v primeru več nalogov in v primeru sočasnega naloga ter zahteve za izročitev	145
Pristojnost za odločanje v primeru več nalogov (29. člen)	145
Postopek odločanja (30. člen)	145
Pristojnost za odločanje v primeru sočasnega naloga ter zahteve za izročitev (31. člen)	147
Postopek odločanja (32. člen)	147
4. poglavje: Izvršitev predaje zahtevane osebe	149
Obveščanje (33. člen)	149
Predaja zahtevane osebe (34. člen)	150
Odložena ali začasna predaja zahtevane osebe (35. člen)	151
Prevoz čez ozemlje Republike Slovenije (36. člen)	152
Prevoz čez ozemlje druge države članice (37. člen)	154
5. poglavje: Soglasje za pregon ali izročitev za druga kazniva dejanja	154
Pristojnost za odločanje o soglasju (38. člen)	154
Postopek (39. člen)	154
6. poglavje: Postopek in pogoji za odreditev naloga	156
Dopustnost odreditve naloga v Republiki Sloveniji (40. člen)	156
Vsebina in oblika naloga (41. člen)	157

Posredovanje naloga (42. člen)	157
Zaslišanje ali začasna premestitev (43. člen)	158
Izjeme od načela specialnosti (44. člen)	159
Odpoved načelu specialnosti (45. člen)	162
Izročitev predane osebe tretji državi (46. člen)	163

Tretji del

Empirični del

Katja Šugman Stubbs, Primož Gorkič

1. EMPIRIČNI PODATKI O RAZISKAVI	165
1.1. Osnovni podatki	165
1.2. Trajanje postopkov.	167
1.3. Sklep	168
2. ŠTUDIJA POSAMEZNIH PRIMEROV.	169
2.1. Očitno napačna pravna kvalifikacija – 1. primer	169
2.2. Nezadosten opis dejanskega stanja – kataloško kaznivo dejanje – 2. primer	170
2.3. Nezadosten opis dejanskega stanja – kataloško kaznivo dejanje – 3. primer	171
2.4. Nezadostno dejansko stanje – več kaznivih dejanj – 4. primer	172
2.5. Kompleksen primer z vedno novimi zahtevami Republiki Sloveniji (primer, ki kaže na pomanjkanje zaupanja) – 5. primer	174
2.6. Preverjanje dvojne kaznivosti, ni kaznivo dejanje – 6. primer	175
2.7. Pravna kvalifikacija – dopolnitev naloga – 7. primer	
2.8. Ni opisa kaznivega dejanja – napačna pravna kvalifikacija – 8. primer	182
2.9. Napačna pravna kvalifikacija – 9. primer.	183
2.10. Problem s pravno kvalifikacijo – 10. primer	184
2.11. Problem z označbo kataloškega kaznivega dejanja in posledično s pravno kvalifikacijo – 11. primer.	185
2.12. Ugovor jurisdikcije – dvojna kaznivost – 12. primer	185
2.13. Identiteta osebe – preizkus ENPP – 13. primer	188

2.14.	Učinkovita obramba – razveljavitev/umik ENPP – razveljavitev odločbe o priporu – 14. primer	189
2.15.	Alibi – 15. primer	190
	Literatura in viri	193
	Stvarno kazalo <i>Primož Gorkič</i>	199
	Imensko kazalo <i>Primož Gorkič</i>	209

Prvi del

Načelo vzajemnega priznavanja v kazenskih zadevah

1. Kratka zgodovina kazenskega prava EU

1.1. Začetki

Kazensko pravno področje v prvih desetletjih razvoja Evropske unije (EU oziroma Unija), od ustanovitve prvih evropskih institucij, predhodnic EU, leta 1951 pa do Maastrichtske pogodbe 1992 Unije ni zanimalo. Njen interes za kazenskopravno področje se je začel kazati leta 1992, z eno za oblikovanje EU najpomembnejših pogodb: z Maastrichtsko pogodbo (Pogodbo o Evropski uniji – PEU).¹ Ta pogodba je med drugim EU dala njeno sedanjo, na treh stebrih utemeljeno strukturo, pri čemer se je kazensko pravno področje uvrstilo v tretji stebel – na področje pravosodja in notranjih zadev (*justice and home affairs – JHA*). Za tretji stebel veljajo drugačna načela kot za prvega: je politične narave in deluje po načelih medvladnega sodelovanja, ne pa po pravilih naddržavnosti. S to pogodbo in tristebno strukturo je bil postavljen temelj za delovanje EU na kazenskopravnem področju.

Z Amsterdamsko pogodbo (1997)² je bil tretji stebel prestrukturiran, vendar je kazenskopravno področje, ki se je preimenovalo v policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (*police and judicial cooperation in criminal matters*), še vedno ostalo v njem. S to pogodbo je bilo sodelovanje na kazenskem področju povzdignjeno v enega od ciljev Unije; državljanom naj bi bila zagotovljena visoka raven varnosti na območju svobode, varnosti in pravičnosti (*an area of freedom, security and justice*). To območje, ki ga pogosto imenujejo evropski pravni prostor (*European legal area*), naj bi se ustvarilo predvsem na dva načina: (1) s tesnejšim sodelovanjem med polici-

¹ UL C 191. 19. 7. 1992. veljati je začela 1. 11. 1993.

² UL C 340. 10. 11. 1997. veljati je začela 1. 5. 1999.

jami in sodnimi organi različnih držav in (2) s približevanjem (harmonizacijo – *approximation*) pravnih redov držav EU na tem področju (29. člen PEU).

Do Amsterdamske pogodbe je EU uresničevala svoje cilje na področju mednarodnega sodelovanja v obliki mednarodnih konvencij, za katere so veljala klasična pravila za sprejemanje (ratifikacija in implementacija). Primer takega delovanja sta Evropska konvencija o ekstradiciji iz leta 1957³ in Konvencija o varstvu finančnih interesov EU iz leta 1995 (veljati je začela leta 2002). Amsterdamska pogodba pa je uvedla dve novi vrsti pravnih aktov, in sicer okvirne sklepe (*framework decision*) in sklepe (*decisions*), ki so se na kazenskopravnem področju naravnost razbohotili, predvsem po enajstem septembru 2001. Najbolj eminenten primer za takšno delovanje EU je Okvirni sklep Sveta z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami.⁴ Naj ponovim že mnogokrat povedano dejstvo, da so okvirni sklepi za vsako državo članico zavezujoči, kar zadeva cilj, ki ga je treba doseči, vsaka država pa lahko sama presodi, v kakšni obliki in na kakšen način bo vsebino sklepa vnesla v svojo zakonodajo (točki b in c drugega odstavka 34. člena PEU).

Naslednji prelomni trenutek v razvoju kazenskega prava EU, ki je predvsem pomemben za razvoj evropskega naloga za prijetje in predajo (ENPP), je bilo srečanje Evropskega sveta v Tampereju oktobra leta 1999.⁵ To srečanje je bilo drugo v zgodovini EU, ko je bil posebej sklican ta organ, ki se je posvetil samo eni temi, zapisani v PEU, in sicer »ustvarjanju evropskega prostora svobode, varnosti in pravičnosti« (SVP).⁶ Na tem srečanju so vodje držav in vlad sklenili, da bo na področju sodnega sodelovanja v EU vodilno **načelo vzajemnega priznavanja sodnih odločb** (*principle of mutual recognition*).⁷ Evropski svet je Svet in Komisijo pozval, naj še pred decembrom 2000 sprejmeta program

³ Slovenija je konvencijo ratificirala leta 1994. glej Uradni list RS, MP. št. 22/1994.

⁴ Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States. 2002/584/JHA.

⁵ Tampere European Council (15. in 16. 10. 1999), http://uc.eu.int/ucDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/00200-r1.en9.htm (4. 5. 2005).

⁶ C. Elsen. From Maastrich to the Haag. <http://www.springerlink.com/content/w288g2811386u9m2/fulltext.pdf> (10. 4. 2008), str. 16–19.

⁷ Idejo je marca 1998 med angleškim predsedovanjem predstavil njihov Home Secretary Jack Straw. V nadaljevanju jo je zasedanje Sveta v Tampereju (oktober 1999) razglasilo za temeljni kamen pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. Glej H. G. Nilsson. Mutual Trust or Mutual Mistrust?, v: G. De Kerchove & A. Weyembergh (ur.), *La confiance mutuelle dans l'espace pénal européen*. Institut d'études Européennes. Bruselj 2005, str. 29–45.

ukrepov za uresničitev načela vzajemnega priznavanja.⁸ Zajeten program, ki je bil sprejet v času francoskega predsedovanja, navaja področja, na katerih naj si države članice v naslednjih letih prizadevajo postopoma uveljaviti načelo vzajemnega priznavanja v EU. Program ni bil zasnovan kot dokončen, temveč bolj kot projekt, katerega cilj je nakazati smer, po kateri naj se načelo implementira v kazensko pravo držav članic. V predgovoru Programa ukrepov je poudarjeno, da je temeljni pogoj za vzajemno priznavanje zaupanje pravnim sistemom drugih držav članic.⁹ Vzajemno zaupanje je torej orodje za vzpostavitve načela vzajemnega priznavanja. Brez zaupanja bo odločitev, sprejeta v eni državi članici, težko obveljala tudi v drugi.

Načelo vzajemnega priznavanja pomeni, da mora biti sodna odločba, ki jo je izdala ena od držav članic, priznana in izvršena tudi v vseh drugih državah članicah.¹⁰ Čeprav se pravni sistemi držav med seboj razlikujejo, naj bi bile torej sodne odločbe, ki bi jih izdala sodna veja oblasti v katerikoli državi EU, v drugih državah članicah sprejete kot enakovredne, četudi morda takšne odločbe v državi, ki jo priznava, sploh ne poznajo ali pa jo izdajajo pod drugačnimi pogoji.¹¹ Države naj bi sprejele različne ukrepe, s katerimi bi se načelo vzajemnega priznavanja krepilo. Komisija je v prispevku poudarila, da je načelo vzajemnega priznavanja velikokrat povezano z določeno stopnjo harmonizacije, vendar to ni nujno.¹² Najprej se je nanašalo na kazenskoppravne odločbe z dokončnim učinkom, spodbujalo pa se je tudi vzajemno priznavanje v vseh fazah kazenskega postopka.

⁸ Program ukrepov za implementacijo načela vzajemnega priznavanja novembra 2000 (2001/C 12/02) (Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters), str. 10.

⁹ S. Alegre, *Mutual Trust – Lifting the Mask*, v: G. De Kerchove, A. Weyembergh (ur.), *La confiance mutuelle dans l'espace pénal européen*, Institut d'études Européennes, Bruselj 2005, str. 41–47.

¹⁰ Načelo vzajemnega priznavanja izvira s področja prostega prometa blaga v Evropski skupnosti. Je eno od štirih temeljnih ekonomskih svoboščin in temelji na domnevi, da se pravila proizvodnje v državah članicah pomembno ne razlikujejo. Obstoj takšne predpostavke naj bi zadoščal, da se lahko z blagom, izdelanim v skladu s pravili ene države članice, trguje po celotnem prostoru Skupnosti.

¹¹ Tako gre pravzaprav za eksteritorialnost nacionalnih standardov, saj morajo države članice priznavati nacionalne standarde drugih držav članic. Jasno pa je, da pri tem ne gre za »evropske« standarde. V. Mitsilegas, *EU Criminal Law*, Hart, Oxford in Portland 2009, str. 118–199. Glej tudi njegovo kritiko prenosa mehanizmov iz prvega stebra v tretjega.

¹² Za podrobnejšo razpravo o potrebi aproksimacije za uveljavljanje načela vzajemnega priznavanja glej I. Bantekas, *The Principle of Mutual Recognition in Criminal Law*, *European Law Review*, 32 (2007) 3, str. 367–372. Glej tudi K. Šugman, M. Jager, *Europäisches Strafrecht als Instrument europäischer Integration?*, *Krit. Vierteljahresschr. Gesetzgeb. Rechtswiss.*, (2008) 1, str. 57–72.